

► Col·locació placa biblioteca Can Sabaté.

Diputació de Barcelona

'Mundoautos'

Els inicis de la biblioteca Candel

Jesús Martínez

«No hi ha manera de fer que s'involucrin més.»

L'actual directora de la Biblioteca Francesc Candel, Àngels Miguélez, deia això dels joves a l'entrevista publicada al llibre *Un país llamado Zona Franca* (2019).

Potser és un tòpic dir que els joves prefereixen jugar al Fifa 22 de la Play en lloc de trepitjar l'antiga fàbrica Philips reconvertida en centre de saber.

D'allò que l'Àngels no va poder comentar-hi aleshores és del treball de les seves predecessores, les dones bibliotecàries que, aplicades, van propagar la lectura.

Gemma Renau (Barcelona, 1960) ha estat la primera directora de la Biblioteca Francesc Candel, oberta al públic el dilluns 1 de juny de 1987 al mateix lloc que avui ocupa la Fundació Privada Paco Candel, al carrer Mare de Déu de Port, 363, entrada pel parc de Can Sabaté, al costat del cobert dels operaris de Parcs i Jardins.

L'equip el formaven la directora, Gemma Renau; l'auxiliar de biblioteca, Pepi Martínez, i la conserge, María Suceso.

La cuinera que llegia

Abans de ser conserge, va ser cuinera. María Suceso Valverde, *Susi* (Alboloduy, Almeria, 1939), es va passar uns anys fent els menús per als malalts de l'Hospital de

C

CRÒNICA

“Un cop, unes noies van entrar i ens van llançar una gallina. Com en una pel·lícula de Berlanga. Imagina't la conserge i jo darrere de la gallina”

l'Esperança, a Barcelona, on va arribar el 1965. Com a treballadora de l'Ajuntament de Barcelona, amb el temps es va acabar recol·locant a Cultura. I a la Biblioteca Francesc Candel va arribar el 1988.

«Anava caminant cada dia, ja que visc al barri de Santa Eulàlia, a L'Hospitalet. Creuava el pont elevat de la Gran Via de les Corts Catalanes, a tocar de l'Scalextric. De vegades em portava els meus dos fills a la biblio, perquè hi estudiessin mentre treballava», respon per telèfon Susi, amb una memòria prodigiosa i un deute immens per tot el que ha rebut dels altres. «Jo era molt dura aleshores perquè havia de posar ordre i que hi hagués silenci. Els nens no eren com ara, tan formals. Aleshores hi havia barris pobres, gairebé sense ajudes, i tot era un desastre. Era difícil fer callar a la canalla, alguns sempre muntaven un ciri.»

A Susi la van traslladar a la Biblioteca Vapor Vell, el 2002. Dos anys més tard, es va jubilar. De tant en tant, ha visitat la nova biblioteca Francesc Candel, inaugurada el 26 de novembre del 2006. «Quina diferència. Nosaltres no teníem ni llibres. Fixa't que jo anava a les cases particulars a reclamar els toms de les enciclopèdies que s'havien agafat prestades i que mai no es van tornar. Em deien: "Però on vas?, a veure si encara et faran alguna cosa!". Jo explicava als pares tot, i no passava res. Se n'emportaven els exemplars

per fotocopiar, perquè no hi havia diners per comprar-los.»

Als seus inicis, la Biblioteca Francesc Candel tenia uns tres-cents metres quadrats. A les noves instal·lacions, a l'antiga fàbrica de llums, se superen els dos mil metres quadrats. Més llibres. Més lliures.

De tots aquells anys de servei, li va quedar l'hàbit de la lectura. Ha acabat *La voz dormida*, de Dulce Chacón, «preciós».

Els visitava el senyor Candel, i l'animaven a freqüentar més l'espai que porta el seu nom. «Era molt senzill, molt humil, molt tímid, molt poble.»

'Les meves escoles'

L'auxiliar de biblioteca es deia Pepi Martínez (Còrdova, 1963).

«Vaig estar tres anys a la biblioteca Sofia Barat [Girona, 64], que era força antiga. Quan vaig arribar a la Francesc Candel, el 1989, va ser un xoc, perquè era molt moderna per al que havia vist fins aleshores: mobles nòrdics i àrees diferenciades encara que sense separacions. Era molt petita, això sí. I una biblio molt estimada pel barri, molt esperada», diu la Pepi, que treballava mentre estudiava la carrera de Biblioteconomia i Documentació. «Atenia el públic, feia carnets, m'encarregava de les devolucions... Tot era manual, no hi havia cap mena de digitalització.»

Pepi va accedir a una plaça a la biblioteca Ramon d'Alós-Moner, al Besòs, el 1997.

«Els anys que vaig passar a la Candel van ser molt bonics. El públic estava superagraït, tant estudiants com jubilats. Es notava la manca d'equipaments cívics.»

Un vespre, Francesc Candel va presentar una novetat: *Les meves escoles. Records d'infantesa* (1997).

Les seves escoles eren les escoles d'abans de la guerra.

Poc abans de la seva mort, Candel afirmaria a *Retrats*, de Zeneida Sardà: «Aplicaven el mètode Montessori, ensenyaven els infants jugant i els induïen al gust per la lectura. Teníem una biblioteca molt ben nodrida. Jo suposo que aquesta inclinació per la lectura em ve d'aleshores i que la lectura és el que em va ensenyar a escriure».

La biblioteca de Seat

Reporter Jesús recorda l'acte d'inauguració de la primera biblioteca Francesc Candel perquè va poder assistir-hi –sèss- queia en dissabte (potser el dissabte 6 de juny de 1987)–: va entrar a les xiquetes instal·lacions, que per a ell eren majestoses, palatines, i es va entretenir amb un llibret il·lustrat sobre il·lusionisme: *Com fer desaparèixer un duro del palmell de la mà*. Reporter Jesús també recorda que el llavors alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, caminava pel parc de Can Sabaté com a mare oca, envoltat de criatures que li tocaven i se'l tiraven als braços.

«Del dia de la inauguració no m'en recordo especialment perquè van venir moltes personalitats polítiques. Hi va haver els discursos de rigor i era un anar i venir perquè estigués tot en ordre», atén via telefònica Gemma Renau, amb qui no s'ha pogut quedar per culpa de les restriccions que ha imposat la variant coviana Òmicron. «Està tot a les actes, ja te les buscaré... El que recordo més d'aquell dia és que va venir el periodista de TV-3 Enric Calpena, i em va fer molta il·lusió.»

La Francesc Candel va ser la primera biblioteca on va treballar?

No, la primera va ser la Biblioteca Sant Pau-Santa Creu [Carme, 47], a Ciutat Vella. Allà vaig fer una substitució, a l'estiu del 1982. I després vaig estar tres anys a la Biblioteca Can Deu, a Sabadell. A la Candel vaig estar del 1986 al 1989. Em va substituir Roser Gomis. Em van traslladar a la Biblioteca Ca n'Altimira, a Cerdanyola del Vallès, on vaig estar uns quinze anys.

► Espais de l'antiga biblioteca Francesc Candel.

Diputació de Barcelona

Com era aleshores el lloc?

Petit, amb molta llum i mobles moderns, prestatges adaptats. Però tot era molt precari a l'època.

Un espai agradable...

Semblava que el fet que l'entrada fos pel parc seria un punt a favor, però el primer any ho vam passar malament pel gamberrisme. Pensa que el barri no era el mateix que ara. A mi una vegada, fins i tot, em van obrir el cotxe per emportar-se els bafles. Trucàvem contínuament a la Guàrdia Urbana per l'incivisme.

Que no se celebraven activitats lúdiques o educatives?

No, encara que després el Districte [de Sants-Monjuïc] s'hi va involucrar i ens va posar educadors socials. El Consorci de Biblioteques de Barcelona tot just començava a escalfar motors, i després ja s'estendrien les seves polítiques de millora en molts aspectes.

La disposició de les taules tampoc no convidava a grans trobades o xerrades, oi?

No hi havia reservats o zones d'estudi apartades, ni saletes amb butaques o sales separades de la resta. Per això no hi havia gaire dinamització.

Quin perfil d'usuaris teníeu?

Estudiants, molt joves. Les seves preguntes eren relatives als treballs de curs,

Com era el treball de bibliotecària als vuitanta?

No existia internet, no disposàvem de secció audiovisual, ni cedès ni pel·lícules. Només revistes, diaris i llibres. Obríem fitxes manuals per gestionar el fons. Tampoc no estàvem especialitzats en cap matèria

als deures de torn. Es consultaven molt les enciclopèdies.

Com era el treball de bibliotecària als vuitanta?

Pensa que no existia internet. No disposàvem de secció audiovisual, ni cedès ni pel·lícules. Només revistes, diaris i llibres. Obríem fitxes manuals per gestionar el fons. Tampoc no estàvem especialitzats en cap matèria, encara que per l'època es parlava que la temàtica en què s'havia de centrar la Francesc Candel fos la relacionada amb la mecànica de cotxes, per la proximitat amb la factoria Seat. Per això guardàvem tots els *Mundoautos*.

Igualment, recordarà amb afecte aquests anys...

Sí, encara que als hiverns es feia fosc ben aviat. És clar, nosaltres fèiem un horari de tarda [15.30 a 20.30 h], perquè al matí no s'obria, excepte dissabtes. Jo residia a Sant Cugat del Vallès, i cada dia anava i tornava.

Actualment, la bibliotecària Gemma Renau treballa a l'àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona, al carrer Comte d'Urgell.

Alguna anècdota a part que es robaven més llibres que ara?

Un cop, unes noies van entrar i ens van llançar una gallina, tal com et dic. Com en una pel·lícula de Berlanga. Imagina't la conserge i jo darrere de la gallina. ■

LA FUNDACIÓ **MANS A LES MANS** ORGANITZA UN
CONCERT SOLIDARI **AL PALAU DE LA MÚSICA.**
EL DIA 15 DE MAIG DE 2022.

Compra la teva entrada!

Les entrades pel concert solidari es poden agafar a través del web del Palau de la Música. També les pots encarregar a la Fundació Mans a les mans i a tres comerços del barri: Natures Energy Sport SL, Papereria E. Navarro i Art i Decoració.